

PREDIKAN PÅ SÖNDAGEN FÖRE DOMSÖNDAGEN DEN 16/11 1980

I MAJORNAS MISSIONSKYRKA.

TEXT PS. 139:1-12, 23-24.

Var och en av oss, var och en kommer ihåg händelser i det förflutna, som det är lite obehagligt att komma ihåg. Man kan bara hoppas att andra inte kommer ihåg det som då hände. Det vore pinsamt att träffa den och den som var med den gången - och som kanske ska påminna om hur det gick till.

Men det är inte bara det förgångna det gäller. Ibland dyker det upp önskningar, tankar och impulser, som vi trycker ner - det är inte oss värdigt att ha såna tankar! Och vi försöker fylla sinnet med sådant som är passande och värdigt en kristen människa. Det är en tröst, tänker vi, att helgonen har haft mycken sådan inre kamp att utkämpa, mot det onda i sitt eget hjärta.

När minnen av detta slag och önskningar av samma mörka sort dyka upp i oss, då händer det att vi tänker: "Om den eller den, i min närhet, en människa som jag älskar och sätter högt, om den eller den visste, hurdan jag är, hurdan jag i hemlighet är, då vore jag inte mycket värd i hennes ögon." Och den tanken, som rymmer en fruktan för de andras dom, den gör oss till oroliga och spända människor, människor som hela tiden försöker att dölja somligt och visa upp annat, dölja det som inte är fint och visa upp det som är fint. Men båda sorterna finns i själen och finns i minnet av det som varit - och vårt hjärta är utan ro, utan den stora ron, Vilan.

Vår text idag är en människas tal till Gud. Den egenskap hos Gud som står i centrum av texten, det gåtfulla i Guds väsen, består i detta, att han vet allting om mig. "Evad jag går eller ligger, utforskar du det, med alla mina vägar är du förtrogen. Förrän ett ord är på min tunga (altså: redan när den där tanken eller impulsen stiger upp ur mitt själsdjup), förrän ett ord är på min tunga, så känner du, Herre, det tillfullo. Vart ska jag gå för din Ande, vart ska jag fly för ditt ansikte?" Och - detta är den avgörande punkten - människan som säger så, hon tackar Gud för detta, hon prisar honom för att Han vet allt!

Lovsångsstycket står till en del i mitten av den 139:de psalmen och allt har inte tagits med i den svenska textboken, men det står där, i centrum - och det gör hela psalmen till en lovpsalm: "Jag tackar dig, Gud, att du har danat mig så övermåttan underbart - underbara äro dina verk! Hur outgrundliga är icke dina tankar, o Gud!"

Denna människa, som sjunger så, hon vet att ingenting i hennes liv är dolt för Gud, och ändå fruktar hon inte. Hon vilar i vissheten att Gud känner till allt om henne och - mitt i denna kunskap - vårdar sig om henne. Ja, Gud når fram till oss med sin kärlek och med sin omvårdnad just tack vare att ingenting är fördolt för honom, ingenting.

En sådan Gud, som vi har, kan man inte använda till att skrämma folk med. När man skrämmas, då utgår man alltid ifrån att Gud är som en människa vilken som helst, en som snokar upp något som inte är riktigt bra hos medmänniskorna och som sen håller på och rör om i det där som inte är riktigt bra. Och då blir Gud den som man måste gömma saker för, den

som man måste snygga upp sig inför. Denna hållning - att vilja gömma undan, att visa upp en vacker fasad - den hållningen kan leva kvar hela livet och präglade även de människor som varit kristna i många år. Har man en gång blivit skrämde in i kristendomen, då går det lätt så, att man fortsätter att vara en smula skrämde, så att detta att vara kristen betyder att vara lite mera rädd än andra människor. "De andra, de har inte behövt möta Gud, så de är inte så rädda - men jag, jag är orolig, eftersom jag har med Gud att göra!"

Den sanne Guden, som vet allt och som älskar dem som han vet allt om, han gör människan frimodig. När Jesus, som uppenbarar den sanne Guden och som älskar syndare, går fram på jorden, då är det ett uttryck som gång på gång återkommer, i olika varianter från hans mun: "Frukta icke!", "Var vid gott mod!" "Edra hjärtan vare icke oroliga eller försagda" Tron på Gud, tron ock på mig!" Denna maning - var frimodig! låt icke ängslan ta väldet över dig! -, den maningen passa utmärkt samman med denna söndags stora ämne VAKSAMHET. Ha edra lampor brinnande! Vakna! Somna icke in utan håll er vakna!

Det är mängder av synder som begås för att vi är för rädda för att våga handla. Vi borde bli uppskakade över det förhållandet, att det så ytterligt sällan i Nya testamentet talas om synder som vi begått genom att handla. I texterna om den annalkande domen talas det gång på gång ett helt annat språk: "Vad I icke haven gjort", vad ni har underlåtit, trots att Ni såg vad som behövdes - det är det som Domaren dömer! Och denna totala passivitet, detta att krypa undan - "jag säger ingenting, så har jag ingenting sagt" - det har sin rot i Rädsla, i brist på Frimodighet.

När vi följer kyrkohistoriens gång, då slår det oss med förvåning - och det gäller alla samfund - det slår oss med förvåning att se hur mycket större frimodigheten var förr i världen, hur ofta det hände att tron då blev satt på prov och hur ofta det hände att trons människor gick in i konflikter, frimodigt och utan ängslan gick rakt in i sådant som människors väl krävde. Är inte vår tids kristendom i ovanligt hög grad en ängslig kristendom - och därför en passiv, undanflyende kristendom? Sannolikt beror detta på att vi kristna - i alla samfund - är så totalt samstämmiga med vad människor i allmänhet värderar. Vi är snygga, välklädda, ganska välbärgade - och lite stolta över det! När vi kommer i situationer då vi riskerar att falla ur ramen, då ett sanningens ord borde sägas och en befriande handling borde utföras, då dröjer vi, i tvekan, ovilliga att bära omgivningens domar. Detta är ängslans hållning. Det som saknas i den hållningen är Trons frimodighet.

I ett sådant läge är det viktigt att varje enskild prövar sig själv. Inte frågar så mycket efter de andras värderingar utan i ensamhet prövar sig själv och lyssnar till det utslag som hans eller hennes eget hjärta faller. (Det gäller inte minst nu under u-veckan.) Församlingens förnyelse kommer mycket ofta ur en enskild människas förnyelse - och det kan vara en ganska enkel och obetydlig enskild människa. Här har vår text idag ett ord att säga oss.

På det hela taget var nämligen judendomen en ängslans religion, inte en frimodighetens. Vår psaltarpsalm, den 139:de psalmen, är på många punkter ett undantag. Andra undantag är de

judiska psalmer som sjunges i Nya testamentet, före Kristi verksamhet, alltså av judiska enkla människor, Jesu föräldrar och Johannes Döparens föräldrar, Marias lovsång, Sackarias lovsång: "Min själ prisar storligen Herren...", "Han ville beskära oss att få tjäna honom utan fruktan, frälsta ur våra oväners hand..." Det är från enkla människor, enskilda och maktlösa, som dessa lovsånger kommer. Och de rymmer i sig fröet till Trons och Frimodighetens förnyelse i hela världen genom den unga kristna kyrkan.

Detta kan ske även i vår tid. Och det kan ske genom svaga människor, människor som har verkliga fel och brister men som inte låter sig skrämmas utan är vissa om att Gud är förlåtelsens och upprättelsens Gud. Den bild av Gud, som Jesus ger oss och som är målad för oss i psaltarpsalmens ord idag, den bilden är den sanna bilden av Gud. Den Gud, som skrämmar folk, han finns inte. Amen.

Låt oss bedja.

Gud, du känner oss och vet mer om oss än vi själva vet. Ändå älskar du oss. Väck tron i våra hjärtan, den tro som driver bort ängslan och räddhågan! Riv genom din Ande ner de murar som ängslan har byggt, muren mellan dig och oss, muren mellan vår nästa och oss! Låt oss frimodiga gå ut i världen, vissa om att du är med oss, på alla våra vägar. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

③

Regnmen en fruktan för de andra,
som den gör oss till oroliga
och spända människor, men som
till över förvånen att döja
samligt och visa upp annat,
döja det som inte är fint och
visa upp det som är fint. Men
båda sorterna finns i själen
och finns i minnet av det
som varit — och varit hjärte är
utan tvivel utan den stora som,
Vilken.

Vår tid idag är
en merkas tal till Gud. De-
genomskop hos Gud som står i ant-
rum av tystan, det gälfulla i
Guds väsen, bärar i detta, att han
vet allting om mig. "Evad ja
går eller ligger, utförkan är
det, med alla minna vägar
är den förloren. För när ett

④

och är på mer tunga / alltså.
Redan när den där tanken eller
inverkan stiger upp ser vi ett
själsdjup, förhållande ett ord är
för mig tunga, så känner
den, Herre, det beläfulla. Vad
skall jag göra för din Ande, vad
skall jag begära för ditt avskick?
Och — detta är den uppi-
raste minnet — merkan som
täger sig, som tackar Gud
för detta, som visar ho-
nom för sig själv, vet, allt!
(till en del) Förälskingslyst
stär, Milton av den 139: de
malen ^(av) och utan inte erits var
^{den sveriges} i tecken, men det står där,
centrum — och det går, till
malen till en lyrmål: "Jag
tackar dig, Gud, att du har
berättat mig så övermåttan under-
bart — underbara och dina verk!
Men otygliga är icke dina

⑤

Tänkar, o Gud!

Denne mörka, som sjä-
ger så, som vet att ingenting i
hennes liv är dolt för Gud,
omöjligt fruktas hon inte. Hon
vilas i vissheten att Gud kan
ses lika allt om henne och - mitt
i denna hemsholp - värder
Själ om henne. Ja, Gud närmar
sig oss med sin kärlek och med
sin omvårdnad just tack vare att
ingenting är förskedd för honom,
ingenting.

En sådan Gud, som
vi ha, kan man inte omvärda
bara att berämma folk med.
Men när man berämnar, då
utgår man alltid ifrån att
Gud är som en mörka vilken
som helst, en som mörkar
upp något som inte är rik-
ligt bra hos medmänniska

⑥

och som som håller på i en rök-
om i det där som inte är rik-
ligt bra. Och då blir Gud
som man måste gömma om
någon för, som som man måste
mörka upp sig i för. Denne
hållning - att vilja gömma
någon, att visa upp en sådan
fasad - den hållningen kan
leas över hela livet o. påfla
även ^{de mörka} de som har varit krist-
na i många år. Kan man en gång
blivit berövad in i kristenheten,
då går det lätt in, att man
förträtter att vara en mörk
hållning, som att detta att vara
kristen betyder att vara
lite mera rädd än andra
människor. "De andra, de kan
inte beläsa mitt Gud, så de är
inte så rädda - men jag
är rädd, eftersom jag har

7

"Var Gud att göra!"
 Den samme Gud som vet allt och som allskan-
 den som han vet allt om, han
 gör oss till frivordis. Men
 Jesus, som uppenbarar den
 samme Gud och som allskan-
 dyndare, går fram på jorden,
 så är det ett uttryck som går
 på sitt återskinner, i olika
 variationer! "Vad är det?"
 "Var är det?" "Edra hjärtan va-
 re inte avstannade!" "Tron på Gud, tron
 och på mig!" Denna mening
 — var frivordis! Låt inte ångsten
 ta värdet över dig! — den Ma-
 ringer passar utmärkt samman
 med denna söndags stora
 timme VAKSAMHET! De edre
 Långsamt Orinvaerte! Vaka! Son-
 na, ~~och~~ in utan till er valua!

⑧

Det är många som av-
synas som vi begär om framtiden
och att vi är för nöjda för
att vara hälsade. Vi börja bli
berömda över det för-
hållandet, att det är ytter-
ligt fallan; Nya Testamentet
talas om ryddas som vi kan
begå om att härda. I
Texterna om den innerliga
domen talas det gånge
gång och helt annat språk.
"Vad I icke haen gjort",
var vi har underligt, Enda
att vi sås var som behöves
— det är att som domaren
dömer! Om denna totala
missionen, detta att bygga
undan — "jag säger vägen-
ting, så kan jag ingenting säga"
— det har sin rot i Räkna,
i kristna frikostighet.

2 Obs! Ett "fall" äger rum i den
ursprungliga profetian är inte bara
Mistbruket av skap. =

Egypten = Att frenta
medmarken vgt (privat = ^{medeltid} ^{den!!!}
privat → synd!)
Amos 5:10 och 11 och 12

(På samma sätt Jesaja, Mika
o. de andra stora profeterna)

Israels lagstift. = ett eld av
profeternas kritik
Sabbatsår och jubelår

2 Mos. 23:10-11 (= Sabbatsår)
och 3 Mos. 25:1-7 [Obs! "den fattige"
en hämning] - "Markens ägar"
på 50 sk-pelare v. d. t.

(Guds "bän" på 50 år) (3 Mos. 25:9
jubelår = 50 år) (3 Mos. 25:10
jubelår = 50 år)
3 Mos. 25:8-16 (= jubelår)

Nu säger profeten, inte jord (Ps. 24:1)
jorden kan inte sägas "länder"
Obs! 3 Mos. 25:23 - "länder"
Säger också

Jorden = produktionsmedel (3)

Ärsgårdarna = produkt, som ska konsumeras

Produkterna kan sägas
Men inte produktivitet.
den, inte jorden

En vis likhet med marxismen i detta.
a) Men man talar om Bibeln på jordens
produktionsvärdet, inte på markens
v. fabrik och man talar om individ
i utöklarna och man förklarar pro-
c) felisk kritik och lagstiftning, inte
revolution som värd.

Nu går det i ett högt, från
St. tior Marx. Men däremellan
ligger hela den europeiska histo-
rien. Och i den historien ingår
privat ägendomen (en euklidisk
historia) Men i Europa är även
jord, vilket är från väst
från Bibeln. Vi kan inte säga
"luft" - man vill ha jord

④ Göran Fantz, Eigentums-
recht — en Recht eller
en Uurecht? Uppsala 1972
(dr. avh., 154 sidor)

Förord till strömmen från
gen Europa: Bibelen (G+V)
och grek. filosofi (Platon, Platon
och Aristoteles).

Det finns inget köd till mi-
nistrer i Bibelen, men det
finns det hos Aristoteles

(i Platons idealer var all
egenhet gemensamt, men Aris-
teles kritiserar Platon på
den grund) det finns ⁵ argu-
ment för Aristoteles i 17 hämmar här
1) det blir mer tydligt i samband med egen-
2) när det gäller ^{men gemensamt} så ligger det om de
ägar dem

Lantz s. 45 och
46

Medelliden = stort infly-
ande från Aristoteles (hög-
skoleläraren, Thomas av Aquino)

⑤
Nu kommer vi till boken om
"inriktad" och "fall" i Bi-
beln.

Thomas: i utlåtandet (= den
"rena" kapiteln om
Lantz (signa): gemensamt egendom
s. 51 ne- (signa)
s. 51 ne- (signa)
s. 51 ne- (signa)
s. 51 ne- (signa)

2) nu råder synen:
det är minstegensom berättigad

(Aristoteles: 2 argument (och
strid, och använd) och på

vist ist "argument utifrån
synen" o. parera tre i: det
Bibelska skenat med "utlåt-
stäm" och "fall".

var profeterna angrip
och var synd = att ~~profeterna~~
privat

Från den medeltida kyrkan
gär ser man att denna typ
i i nästan alla europ. kyrkor.
Det står tydligt om andra saker som fuller
kommer — och var utlåtanden kommer
Men inte om detta: alltså gylla det var

⑥

En annan sak som "glä-
der mig" och är ännu vik-
tigare är uppfattningen om
MATERIEN som RAÅMATERIAL.

I Bibeln, så vi nyr, är "jorden"
en produktionsfaktor; den
"producerar" älsgrödor.

Detta är en märklig tanke: jorden
är en Gud skapad så, att den
lättar sig på ett visst sätt, den har
egen aktivitet, den är inte ett död-

Material - Detsamma gäller en
blomma, ett ex med ~~hår~~ Vard o.
alla borrar därur ligger inne i
blomman, inne i axel. Men
har inte lagt dit det! Det
beror på att allting tankes ha
uppkommit ur en SKAPARE.

⑦

Den här föreställningen om en
SKAPARE finns inte i grek.
filosofi - Där ligger allviktelen
hos urken. Vad det "blir
av" det materiella rent
omhändertaget, det beror
på urken. Det är urken
som är skaparen, den "rå-
material" — och
med råmaterialet får hon
göra som hon vill!!

Här kan man också ansluta
till Bibeln, man kan ta
hand om ett livslöst och

givet nytt helt och hållet!
Vara herre vi = utnyttja, inte =
"Råder" - Men för på
vad kan vi med naturen,

den är "revans" för herre.
En tanke som är helt obiblisk!!

8) Om vi nu står i köp de här två
7. kommer en grek. fiend. Men
som tar hand om "Bibelställen",
då kommer vi till det verkliga
judiska samhället.

1) Privat egen dom (nu, efter
"fallet") [Vår: Profeterna
"avert" efter fallet
Gen. 1 och 2-3] [Lajama: Gt och i!]

2) Allt omkring oss är Rama-
[Vår: Cerial (som vi får "råda"
Omvänt - det i "över") (Gen. 1:26)
säger ju nu till "över")
ja, då kommer vi till det ver-
derna. Samhället med dess tre
spjöt-klarheter:

1) Utnyttjande av naturre-
surser utan hänsyn till
deras eget [Skoppar] "vårer"

2) Tillväxt, övervuxen till-
växt [mer pengar, mindre "liv"]

3) Norm: Lönemarket
(= Ökning av kapital,
ökning av privat-
egendom) [Ex: Behandlingen av Skog
= ökning
av värd-
ning]

Mot detta säger 9

Bibeln:

1) "Jorden är Herrens"

(den är inte vår; vi
! Skall vårda den, i
respekt för det. berber-
ut om givet)

2) "Var vi behöver,
kommer ger oss jorden,
kommer för att det skall delas
 mellan alla på jorden"
(det är fel att "rejcha"
till sig" och att ta
från medmänskan)

3) normen är given:
[Att var] vi ger att
[Vår: Normerna skola göra eller,
då skolan i verk göra dem,
= solidaritet]